

IMM-urile germane afectate de criza mondială

Roxana Gabriela HODOROGEL

Academia de Studii Economice, București
roxana.hodorogel@gov.ro

Rezumat. *Anul 2009 a fost unul dintre cei mai grei ani din ultimele decenii pentru IMM-uri. Domeniile care s-au confruntat cu dificultăți înainte de criză au resimțit efectele negative ale acesteia într-un mod accentuat, însă și cele care au înregistrat progrese continue de-a lungul timpului până la declanșarea crizei au fost afectate. 2010 a reprezentat un an al re consolidării, iar anul în curs ar putea însemna un progres pentru majoritatea IMM-urilor, lucru datorat într-o mare parte evoluțiilor deosebite ale economiei germane în ansamblul său (o creștere economică de 3,6% în 2010, mult peste așteptările analiștilor, și o prognoză de 2,8% pentru 2011). În ceea ce privește înființarea de IMM-uri, pe perioada crizei s-a constatat în Germania, în mod paradoxal, o dezvoltare neașteptată: interesul persoanelor fizice de a pune bazele unei afaceri, aflat în scădere în ultimii ani, a început să crească.*

Cuvinte-cheie: criză economică; evoluții economice; Germania; IMM-uri; înființarea IMM-urilor; lichidarea IMM-urilor.

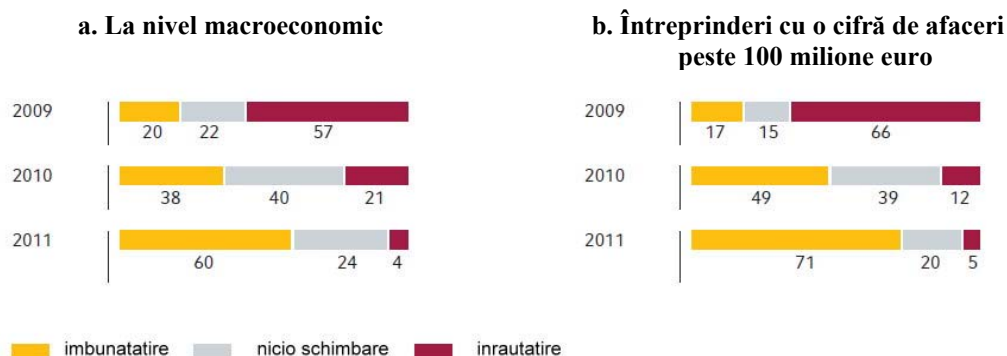
Coduri JEL: G01, M21.

Coduri REL: 14K.

1. 2011, un an promițător pentru prosperitatea întreprinderilor mici și mijlocii

Ca și în celelalte state de pe mapamond, și în Germania criza economică a afectat într-un mod decisiv sectorul întreprinderilor mici și mijlocii. Potrivit unui studiu realizat de Commerzbank, în 2009, 57% dintre întreprinderi au înregistrat o reducere a afacerilor, însă, între timp, se poate spune că situația în Germania s-a stabilizat. În 2010 numai 21% au întâmpinat în continuare dificultăți, în timp ce pentru 38% situația s-a îmbunătățit. Adevăratul progres este însă așteptat în cursul acestui an, 60% dintre IMM-uri considerând că anul 2011 va fi unul fructuos. Numai 4% așteaptă din nou o înrăutățire a situației. Acest optimism însă nu este echivalent cu faptul că IMM-urile vor atinge nivelul avut înainte de declanșarea crizei economice.

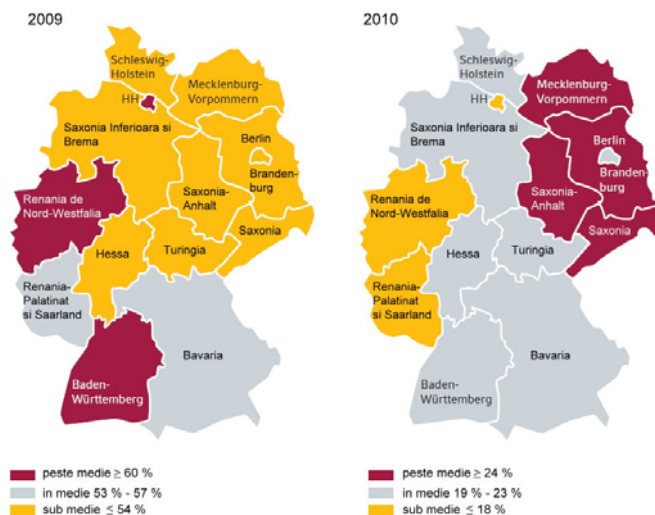
În ceea ce privește întreprinderile cu o cifră de afaceri care depășește 100 milioane euro pe an, acestea au fost și mai puternic afectate de criza din 2009 (figura 1). 66% dintre ele au raportat o degradare a situației afacerilor.

Sursa: Studiu IMM-urile în criză. Schimbări către progres, realizat de Commerzbank, 2011

Figura 1. Situația economică a IMM-urilor între 2009 și 2011
(în procente, în comparație cu valorile din anul precedent)

Criza însă nu a afectat toate întreprinderile de pe tot teritoriul Germaniei și cele afectate nu au simțit dificultățile în același timp. Astfel, prin graficul următor se poate constata în care landuri ale Germaniei IMM-urile au fost grav sau mai puțin grav afectate de criză (în medie). Zonele industriale precum Renania de Nord-Vestfalia, Baden-Württemberg și Hamburg au înregistrat în 2009 o deteriorare a situației economice mai acută decât în alte landuri. În aceste trei regiuni, peste 60% dintre IMM-uri au raportat o situație economică precară. Întreprinderile mici și mijlocii din Bavaria, Renania-Palatinat și Saarland au fost, de asemenea, în 2009 mai afectate decât landurile din centrul și estul Germaniei.

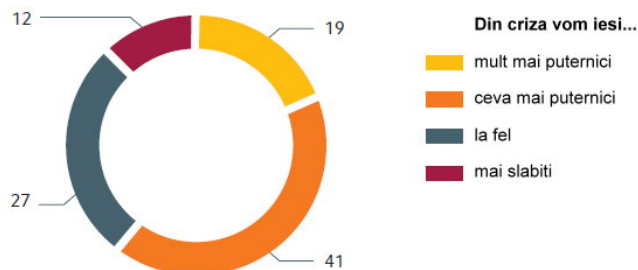
Sursa: Studiu IMM-urile în criză. Schimbări către progres, realizat de Commerzbank, 2011.

Figura 2. Situația economică pe landuri

În landurile din estul Germaniei, efectele negative ale crizei au ajuns ceva mai târziu, în 2010. Astfel, circa o pătrime dintre IMM-urile cu sediul în est au înregistrat o deteriorare a situației economice în 2010 față de 2009. În landul Brandenburg, scăderea a fost mai accentuată, 29%.

Fiecare a cincea întreprindere crede că va ieși mai puternică din criză

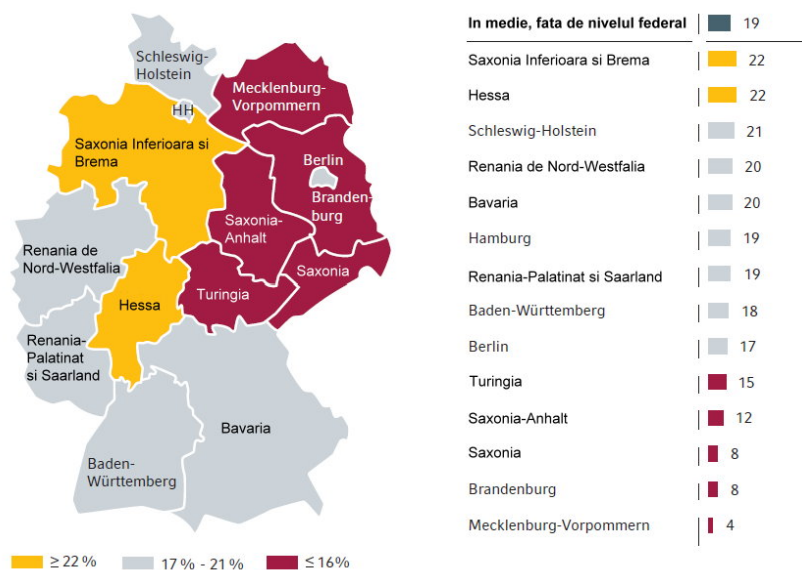
19% dintre IMM-uri sunt de părere că vor ieși mai puternice din criză (figura3). Este vorba aici despre acele firme care aveau o poziție consolidată la momentul începerii recesiunii. La polul opus se află acele întreprinderi care consideră că după terminarea crizei situația lor va fi mai precară decât înainte de criză (12%). Optimismul întreprinderilor mici și mijlocii este însă remarcabil: per ansamblu, 68% dintre IMM-uri sunt de părere că vor ieși cel puțin la fel de puternice, dacă nu și mai puternice, din criză.

Sursa: Studiu IMM-urile în criză. Schimbări către progres, realizat de Commerzbank, 2011.

Figura 3. Situația așteptată de întreprinderile mici și mijlocii după trecerea crizei

Referitor la șansele de viitor, sunt remarcate diferențe majore în funcție de landul în care firmele își desfășoară activitatea. În est, firmele sunt mai puțin optimiste decât în vest, situația mediului de afaceri fiind considerată mai instabilă (figura 4).

Sursa: Studiu IMM-urile în criză. Schimbări către progres, realizat de Commerzbank, 2011.

Figura 4. Vom ieși din criză mai puternici decât am intrat (în procente)

2. Înființarea și lichidarea întreprinderilor în Germania

Criza financiară și economică a dus în Germania, în mod paradoxal, la o dezvoltare neașteptată: interesul persoanelor fizice de a pune bazele unei afaceri, aflat în scădere în ultimii ani, a început să crească. Potrivit raportului anual privind IMM-urile⁽¹⁾, odată ce criza s-a făcut simțită în toate sectoarele economiei, din ce în ce mai mulți au apelat la servicii de consiliere în vederea deschiderii unei afaceri. În domeniul meșteșugurilor, cât și al industriei și al comerțului au avut loc anul trecut circa 110 mii de ședințe de consiliere despre cum se pun bazele unei întreprinderi și, respectiv, cum să conduci o afacere. Institutul de cercetare pentru IMM-uri din Bonn a anunțat pentru anul 2009 o creștere a înființării de noi întreprinderi cu 3% față de 2008 (în total 410.000 noi întreprinderi).

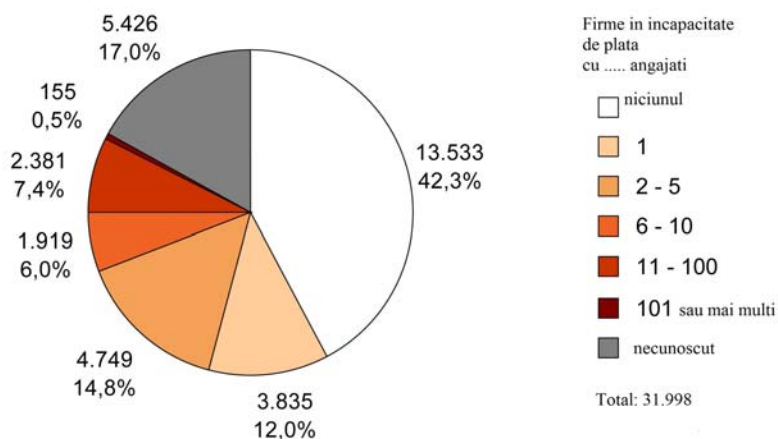
Multe din aceste întreprinderi nu sunt rezultatul unei așa-numite „chemări” de întreprinzător, ci mai degrabă a unei lipse de soluții alternative. Conform unui raport elaborat în 2009 de către Ministerul german al economiei și tehnologiei, 6 din 9 întreprinderi înființate în acest domeniu au luat naștere ca alternativă la perspectiva sumbră a pierderii locului de muncă sau chiar în urma intrării în șomaj.

În Germania numai 3,8% dintre persoanele apte de muncă cu vârste între 18 și 64 de ani înființează sau sunt deținătorii unor întreprinderi, statul german ocupând astfel penultimul loc din grupul celor 18 țări cele mai puternic industrializate (pe primul loc se află SUA, cu 10,8%).

În ceea ce privește externalizarea, numai 44% dintre întreprinderi sunt lăsate mai departe pe „mâinile familiei”, cele mai multe însă sunt date angajaților, managerilor externi sau sunt vândute.

Conform unei statistici realizate de Institutul de Cercetare pentru IMM-uri cu sediul la Bonn, numărul IMM-urilor nou-înființate a crescut în 2010 față de 2009 cu 3%, adică cu aproximativ 410 mii de întreprinderi. În același timp, numărul întreprinderilor care au ieșit de pe piață a scăzut cu 3,6%, adică cu aproximativ 397 mii de întreprinderi.

Rezultatul final al statisticii reliefează pentru 2009 o dinamică pozitivă a înființării de noi întreprinderi, însă această dinamică pozitivă nu trebuie să devieze atenția de la faptul că recesiunea din 2009 a lăsat urme în economia acestor întreprinderi mici și mijlocii. Acest lucru este demonstrat și de rata crescută a întreprinderilor care au intrat în incapacitate de plată, IMM-urile numărându-se în proporție destul de mare printre acestea. Cifra întreprinderilor care au intrat în incapacitate de plată a crescut în 2009 față de anul precedent cu 16%, aceasta însemnând aproximativ 34.000 de întreprinderi. Conform statisticilor, trei sferturi dintre aceste firme devenite insolabile nu aveau mai mult de cinci angajați (Figura 5).

Sursa: Institutul de Cercetare pentru IMM-uri din Bonn.

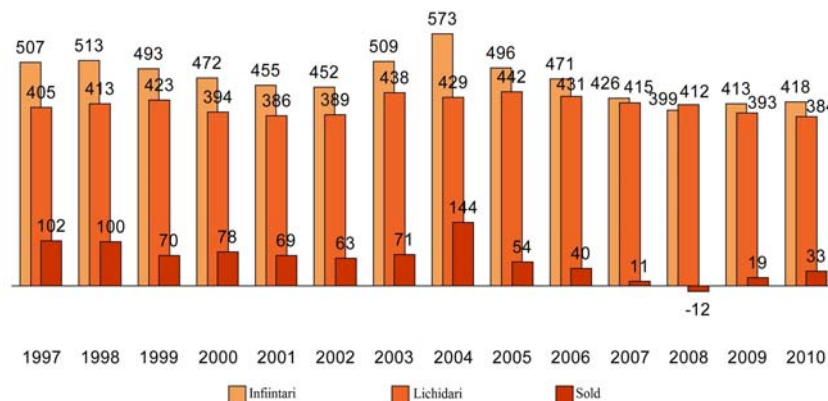
Figura 5. Firme intrate în incapacitate de plată în funcție de numărul angajaților

În ciuda acestei situații de criză, întreprinderile mici și mijlocii sunt cele care au contribuit în 2009 și 2010 la susținerea și dezvoltarea pieței muncii. O altă analiză realizată de Institutul pentru cercetare al IMM-urilor din Germania redă faptul că aceste firme, în comparație cu marile întreprinderi, au contribuit într-o măsură semnificativă la crearea de noi locuri de muncă.

Aceasta dinamică a înființării de noi întreprinderi tipică perioadei de criză – „mai bine pe cont propriu decât șomer” – a fost înregistrată și în 2009, însă în proporții mai mici, numărul întreprinderilor crescând doar cu 0,2%, adică 10.000 de întreprinderi.

În ce măsură IMM-urile au influențat stabilizarea pieței muncii în 2009 o arată numărul angajaților, care a rămas relativ stabil, cele 90 de mii de cazuri de pierderi de locuri de muncă reprezentând doar modestul procentaj de -0,3%.

În 2010, trendul pozitiv privind înființarea de noi IMM-uri a continuat. Dacă în anul 2009 numărul acestora se ridică la 412.600, în 2010 a ajuns la 417.600, un plus de 1,2% față de anul precedent. Se remarcă faptul că, în noile landuri ale Germaniei, numărul firmelor înființate este mai mare decât în cele vechi. În ceea ce privește lichidarea societăților comerciale, numărul acestora s-a micșorat cu 2,3%, ridicându-se în 2010 la 384.200. Astfel, soldul dintre înființări și lichidări se ridică la 33.400, ceea ce reprezintă o creștere cu 14.200 față de 2009 (figura 6).

Sursa: Institutul de Cercetare pentru IMM-uri din Bonn⁽²⁾.

Figura 6. Înființări, lichidări, sold în perioada 1997-2010, în mii

Procentul cetățenilor străini care se decid pentru înființarea unui IMM este din ce în ce mai mare, în timp ce numărul femeilor antreprenori a fost în 2010 în scădere. Domeniul serviciilor a fost preferat de către cei care au decis înființarea unui IMM, iar forma juridică preferată de aceștia a fost, în 80% din cazuri, întreprinderea cu un singur angajat.

Tabelul 1

Înființări, lichidări, incapacități de plată, 2010

	În total	Modificări față de 2009 în valori absolute	Modificări față de 2009 (%)
Înființări de firme tip start-up în 2010	471.644	+ 5.045	+1,2
Lichidări 2010	384.220	-9.205	-2,3
Sold	33.425	+ 14.249	
Incapacitate de plată 2010	31.998	-689	-2,1
Rata insolvențării	10,4%		

Tabelul 2

**Evoluția numărului firmelor care au intrat în incapacitate de plată
în perioada 1991-2010**

An	Număr insolvențe Germania	Modificări față de aceeași perioadă a anului trecut (cifre absolute)	Modificări față de aceeași perioadă a anului trecut (%)
1991	8.837		
1992	10.920	2.083	16,1
1993	15.148	4.228	30,4
1994	18.837	3.689	15,9
1995	22.344	3.507	10,2
1996	25.530	3.186	9,7
1997	27.474	1.944	5,8
1998	27.828	354	-0,8
1999	26.476	-1.352	-6,7
2000	28.235	1.759	7,7
2001	32.278	4.043	19,9
2002	37.579	5.301	23,00
2003	39.320	1.741	11,1
2004	39.213	-107	1,5
2005	36.843	-2.370	-6,7
2006	34.137	-2.706	-3,6
2007	29.160	-4.977	-13,9
2008	29.291	133	1,2
2009	32.687	3.396	12,1
2010	31.998	-689	-0,8

Sursa: Institutul de Cercetare pentru IMM-uri din Bonn.

3. Concluzii

Astfel, se poate constata că, în ciuda faptului că 2009 a fost un an greu pentru majoritatea întreprinzătorilor germani, aceștia sunt optimiști în ceea ce privește 2011. Există mai multe cazuri în care criza a reprezentat de fapt o trambulină pentru oamenii de afaceri. Cu toate că la începutul lui 2009 cererea a scăzut simțitor, întreprinzătorii estimează că aceasta se va relansa, iar conjunctura economică le va deveni favorabilă.

Înființarea întreprinderilor transmite impulsuri însemnate către: creșterea economică a unui stat, ridicarea nivelului de ocupare a forței de muncă, dezvoltarea tehnologică și schimbări structurale. Din aceste motive, știința politicii economice a Germaniei, dar și a celorlalte state membre UE, prevede consolidarea tendinței de înființare a întreprinderilor.

Având în vedere și schimbările la nivel macroeconomic, nu putem constata decât că optimismul deținătorilor de IMM-uri este îndreptățit. Situația economică a Germaniei, per ansamblu, și-a revenit după criză, dovedind că rămâne în continuare „motorul economiei europene”.

Note

- (1) Raportul anual privind IMM-urile este elaborat de către nouă organizații ale sectorului privat, provenind din rândul meșteșugarilor, comerțului, gastronomiei, liberilor profesioniști și industria bancară. Raportul informează asupra situației sectorului privat și oferă recomandări în materie de politică fiscală, financiară, socială, educațională și angajare a forței de muncă. Raportul se adresează, în primul rând, factorilor politici de decizie cu scopul de a-i convinge să promoveze o politică corespunzătoare pentru IMM-uri.
- (2) Institutul de Cercetare pentru IMM-uri din Bonn (IfM Bonn) a fost înființat în 1957. Fondatorii sunt Ministerul Federal pentru Economie și Tehnologie și Ministerul pentru Economie, Energie, Locuințe și Transporturi al landului Renania de Nord-Vestfalia. Institutul se ocupă cu cercetarea dezvoltării IMM-urilor și cu problemele întâmpinate de acestea. De asemenea, printre temele abordate se află și ciclul de viață al întreprinderilor mici și mijlocii și conducerea acestora.

Bibliografie

„IMM-urile în criză. Schimbări către progres” („Mittelstand in der Krise. Umsteruern für den Aufschwung”) – studiu realizat de Commerzbank în perioada 11.11.2009 – 15.01.2010 pe un eșantion de 4.000 de IMM-uri.

-
- *** Federal Ministry for Economics and Technology (www.bmwi.de)
  - *** Crisis Response Plan adopted by the Federal Republic of Germany (2008, 2009)
  - *** German Economy, 2011, Federal Office for Statistics, Germany
  - *** Research Institute for SMEs in Bonn (<http://www.ifm-bonn.org>)
  - *** Study developed by Commerzbank, *SMEs in crisis. Changes to progress*
(https://www.unternehmerperspektiven.de/media/up/studien/8studie/studie_8_mittelstand_in_der_krise.pdf)